

Załącznik nr 1 do Uchwały nr 2712/V/16
Zarządu Województwa Dolnośląskiego
z dnia 20 września 2016 r.

- PROJEKT -

**PROGRAM WSPÓŁPRACY SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA
DOLNOŚLĄSKIEGO Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI
ORAZ INNYMI PODMIOTAMI PROWADZĄCYMI DZIAŁALNOŚĆ POŻYTKU
PUBLICZNEGO NA DOLNYM ŚLĄSKU NA 2017 ROK**

URZĄD MARSZAŁKOWSKI WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO

**DOLNY
ŚLĄSK**

www.umwd.pl

Wrocław, wrzesień 2016 r.

SPIS TREŚCI

Wstęp	3
Rozdział 1 – Postanowienia ogólne	11
Rozdział 2 – Cele współpracy	11
Rozdział 3 – Zasady współpracy	12
Rozdział 4 – Zakres przedmiotowy	12
Rozdział 5 – Formy współpracy	13
Rozdział 6 – Priorytetowe zadania publiczne	15
Rozdział 7 – Okres realizacji Programu	39
Rozdział 8 – Sposób realizacji Programu	39
Rozdział 9 – Wysokość środków przeznaczonych na realizację Programu	40
Rozdział 10 – Informacja o sposobie tworzenia Programu oraz przebiegu konsultacji	40
Rozdział 11 – Tryb powoływania i zasady działania komisji konkursowych	40
Rozdział 12 – Sposób oceny realizacji Programu	42

Wstęp

Organizacje pozarządowe, skupiające aktywnych obywateli i podejmujące działania na rzecz społeczności lokalnych są ważnym ogniwem regionalnej wspólnoty samorządowej, jaką stanowi województwo. Skuteczność działań przez nich podejmowanych sprawia, że z roku na rok rośnie ich rola w kreowaniu pozytywnych zmian w środowisku lokalnym, co ma również wpływ na rozwój regionu. Jako podmioty silnie osadzone w lokalnych realiach doskonale znają potrzeby i problemy mieszkańców na danym terenie. Organizacje, których liderami są niejednokrotnie miejscowe autorytety, pobudzają aktywność obywatelską, uczą dialogu społecznego, są niezastąpionym „łącznikiem” pomiędzy obywatelami a władzą. Z tego wynika specyficzna rola sektora pozarządowego – ważnego partnera Samorządu, umożliwiającego skuteczną realizację wspólnego, długofalowego celu, jakim jest rozwój społeczeństwa obywatelskiego oraz zwiększenie stopnia zaspokojenia potrzeb społecznych.

Przyjmując *Program współpracy Samorządu Województwa Dolnośląskiego z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na Dolnym Śląsku na 2017 rok* Sejmik Województwa Dolnośląskiego wyraża wolę budowania dialogu obywatelskiego, stwarzania warunków do realizacji inicjatyw służących mieszkańcom regionu oraz deklaruje ściśle współdziałanie z organizacjami pozarządowymi w realizacji zadań ustawowych Województwa.

Podstawowe dane o sektorze pozarządowym na Dolnym Śląsku

Według danych Urzędu Statystycznego we Wrocławiu, na dzień 31 grudnia 2015 r., w województwie dolnośląskim zarejestrowanych jest 11 191 organizacji pozarządowych. Oznacza to, że na Dolnym Śląsku zarejestrowana jest niemal co dziesiąta polska organizacja pozarządowa.

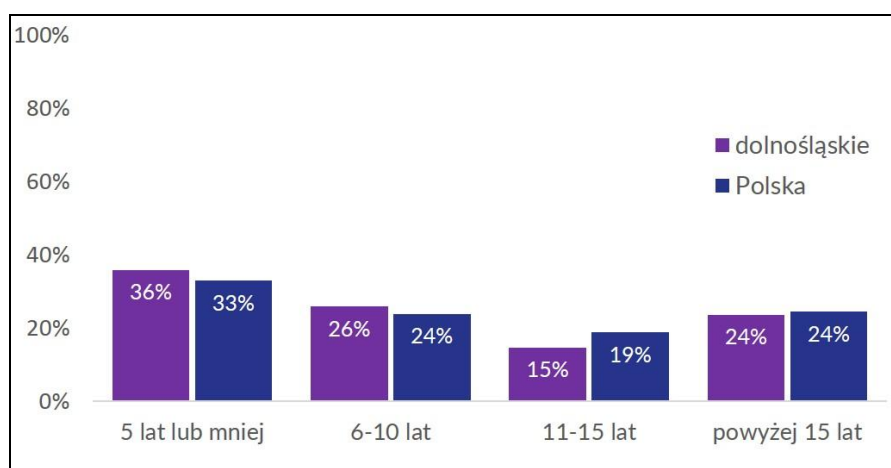
Najstarszą zarejestrowaną na Dolnym Śląsku organizacją była pracownicza kasa zapomogowo-pożyczkowa przy Zakładach Lniarskich „ORZEŁ” w Mysłakowicach – jej rejestracja nastąpiła 1 czerwca 1945 r. Niewiele młodszą organizacją jest Stowarzyszenie Ochotnicza Straż Pożarna w Boguszowie-Gorcach z wpisem do rejestru z 10 września 1945 r. Pierwsza zarejestrowana fundacja to Ogólnopolska Fundacja Edukacji Komputerowej, która rozpoczęła działalność w lipcu 1988 r.

Rozwój liczby organizacji pozarządowych na Dolnym Śląsku przedstawia się następująco:

- w latach 1945–1989 zarejestrowano 307 organizacji. Były to przeważnie organizacje społeczne, takie jak: towarzystwa miłośników ziem, towarzystwa przyjaciół teatrów, ogniska krzewienia kultury sportowej, kluby sportowe, automobilkluby, ogniska TKKF;
- w latach 1990–2002 zarejestrowano 2 897 organizacji. Obok organizacji o profilu takim jak w latach poprzednich powstawały: stowarzyszenia i fundacje zajmujące się osobami chorymi, stowarzyszenia katolickie, organizacje krzewiące patriotyzm oraz prowadzące szeroko pojmowane działania obywatelskie;
- w latach 2003–2013 zarejestrowano 3 763 organizacji pozarządowych,
- w 2014 r. zarejestrowano 541 nowych organizacji pozarządowych na Dolnym Śląsku,
- w 2015 r. zarejestrowano 695 nowych organizacji pozarządowych na Dolnym Śląsku.

Powyższe dane wskazują, że gwałtowny wzrost liczby organizacji pozarządowych nastąpił po 1989 r. co wiąże się ze wzrastającą aktywnością obywatelską i stałym pobudzaniem działań oddolnych.

Wykres 1. Struktura wieku dolnośląskich organizacji na tle ogólnopolskim w 2015 roku¹

62% organizacji pozarządowych z Dolnego Śląska działa nie dłużej niż 10 lat, w całym sektorze pozarządowym w Polsce takich organizacji jest 57%. Natomiast odsetek organizacji o najdłuższym stażu (ponad 15 lat) jest w województwie dolnośląskim taki sam jak w całym sektorze i wynosi 24%.

Wśród wszystkich zarejestrowanych na Dolnym Śląsku organizacji pozarządowych:

- 10 845 to podmioty aktywnie działające,
- 4 organizacje nie podjęły działalności,
- 342 organizacje znajdują się w stanie likwidacji, upadłości lub mają zawieszoną działalność.

Osobowość prawną posiada 10 849 organizacji, w tym m.in.:

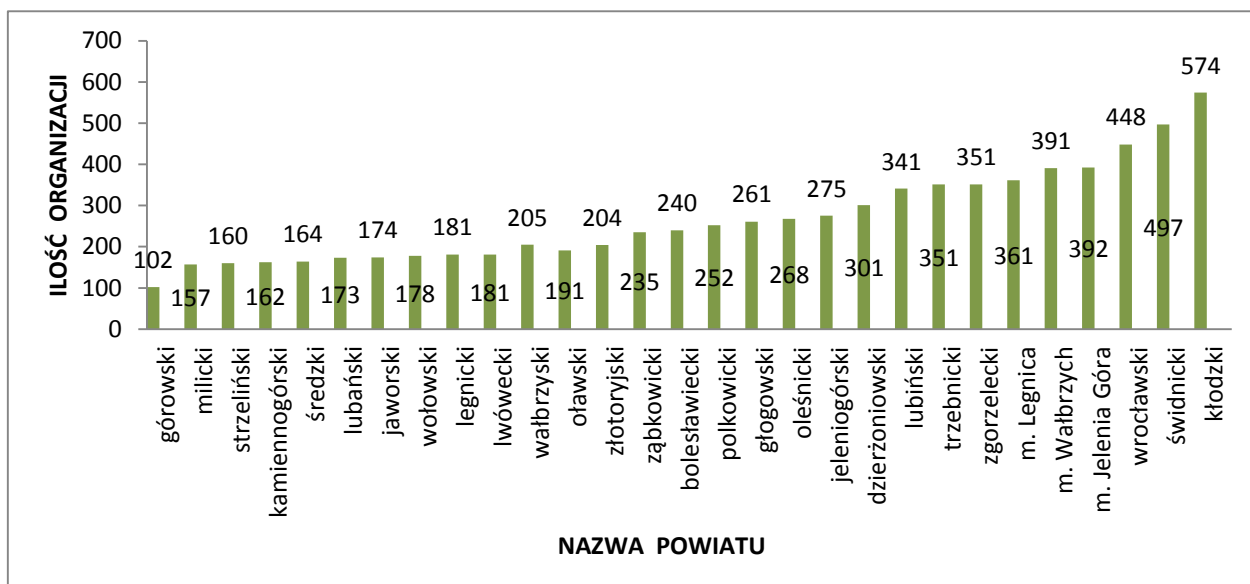
- stowarzyszenia – 4 900,
- fundacje – 2 071,
- stowarzyszenia kultury fizycznej – 403,
- związki stowarzyszeń – 41
- związki sportowe – 30.

Wśród organizacji posiadających osobowość prawną 827 posiada status Organizacji Pożytku Publicznego (OPP).

Dla 9007 organizacji pozarządowych organem rejestrowym są sądy, dla 229 – gminne organy wykonawcze, a dla 1 294 – starostowie. Wojewoda Dolnośląski jest organem rejestrowym dla 63 organizacji pozarządowych, natomiast 598 organizacji jest bez oznaczenia organu rejestrowego.

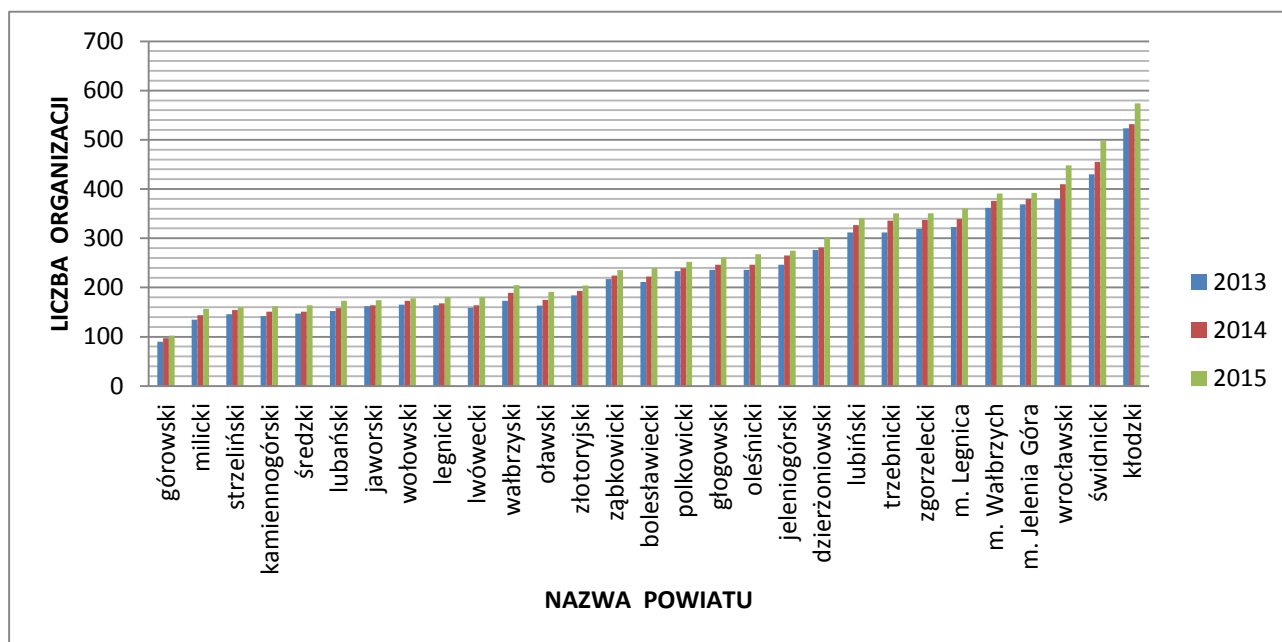
¹ Zespół badawczy Stowarzyszenia Klon/Jawor, *9 faktów o NGO na Dolnym Śląsku*, 07.09.2016., <http://fakty.ngo.pl/wiadomosc/1988214.html>

Wykres 2. Liczba organizacji pozarządowych zarejestrowanych w poszczególnych powiatach w 2015 r.²

Dolnośląski sektor pozarządowy wykazuje duże zróżnicowanie terytorialne. W 2015 r. najwięcej organizacji pozarządowych zarejestrowanych było w m. Wrocław (3 421) oraz w powiatach: kłodzkim (574), świdnickim (497) i wrocławskim (448). Natomiast najmniej organizacji pozarządowych zarejestrowanych zostało w powiecie górowskim (102).

Wykres 3. Liczba organizacji pozarządowych zarejestrowanych w poszczególnych powiatach w latach 2013–2015³

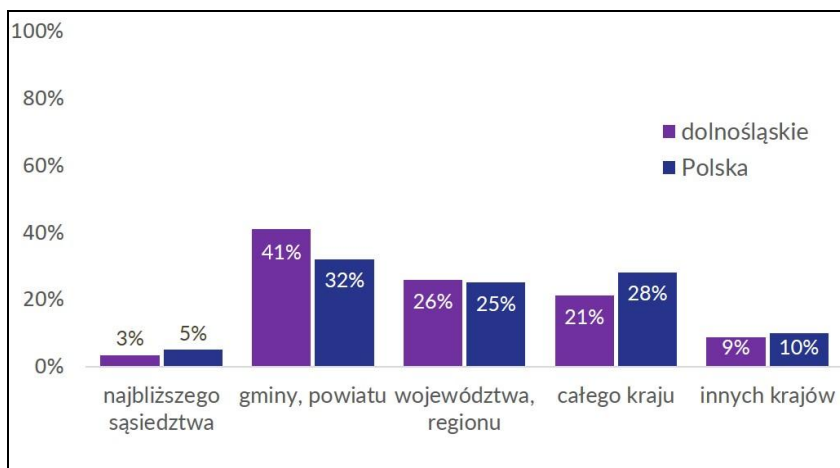

² Dane pochodzą z Głównego Urzędu Statystycznego.

³ Ibidem.

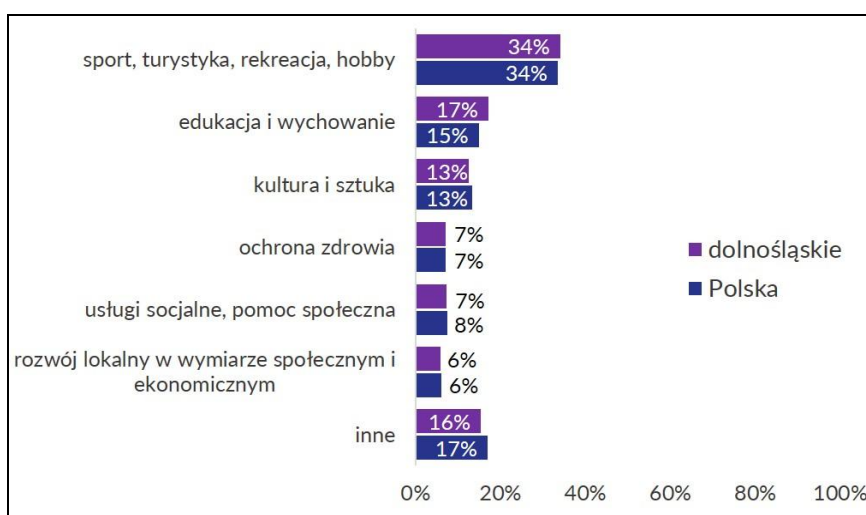
Największą dynamikę wzrostu ilości organizacji pozarządowych w latach 2013–2015 zanotowały: powiat wrocławski (wzrost o 17,89%), powiat oławski (wzrost o 17,18%) oraz powiat milicki (wzrost o 16,3%), natomiast najmniejsza dynamika wystąpiła w: m. Jelenia Góra (wzrost o 6,23%), powiecie jaworskim (wzrost o 7,4%) oraz powiecie wołowskim (wzrost o 7,88%).

Wykres 4. Zakres działań dolnośląskich organizacji na tle ogólnopolskim w 2015 r.⁴

44% dolnośląskich organizacji pozarządowych nie wykracza w swoich działaniach poza poziom lokalny, w tym 3% działa na terenie najbliższego sąsiedztwa, a 41% na terenie gminy bądź powiatu. Regionalny zasięg działalności deklaruje 26% organizacji, działania w skali całego kraju zgłasza nieco mniej organizacji – 21%. Na arenie międzynarodowej aktywnych jest 9% organizacji.

Wykres 5. Główne dziedziny działań dolnośląskich organizacji na tle ogólnopolskim w 2015 r.⁵

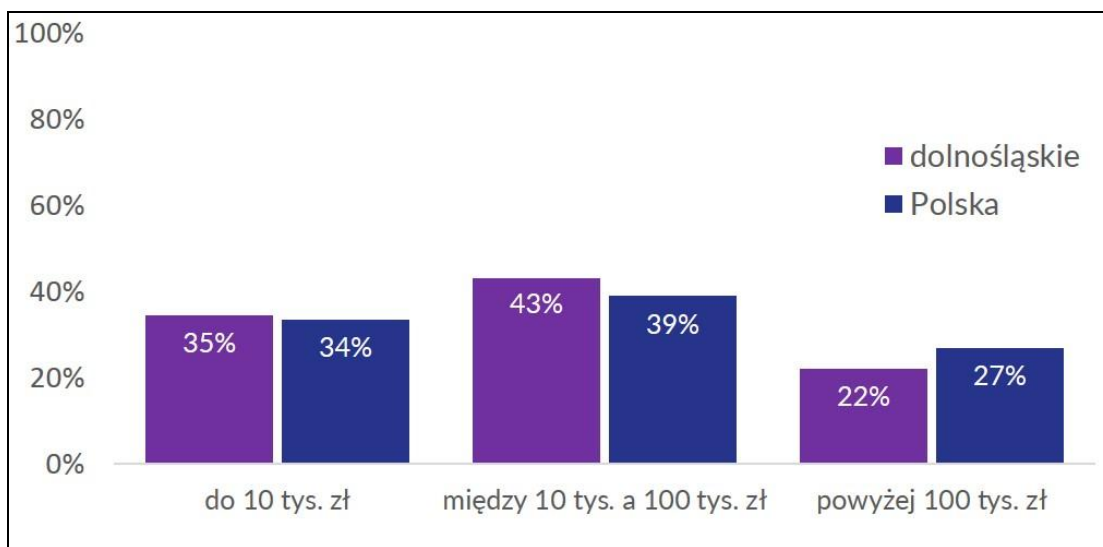

Podobnie jak w całym sektorze pozarządowym w Polsce, najwięcej dolnośląskich organizacji jako najważniejszy obszar swoich działań wskazuje „sport, turystykę, rekreację i hobby” (34%), na drugim miejscu jest „edukacja i wychowanie” (17%), na trzecim „kultura i sztuka” (13%).

⁴ Zespół badawczy Stowarzyszenia Klon/Jawor, *9 faktów...*, dz. cyt.

⁵ Ibidem.

Wykres 6. Przychody dolnośląskich organizacji w 2014 roku na tle ogólnopolskim⁶

Przeciętne przychody organizacji w 2014 r. w skali całego kraju wynosiły 27 tys. zł. Odsetek organizacji najbiedniejszych (z rocznym budżetem nieprzekraczającym 10 tys. zł) na Dolnym Śląsku, podobnie jak w całym sektorze wynosi 35%. Największy odsetek 43% na Dolnym Śląsku, a 39% w Polsce stanowią organizacje pozarządowe posiadające średni budżet (między 10 tys. a 100 tys. zł). W konsekwencji na Dolnym Śląsku mniej jest organizacji o największych przychodach (powyżej 100 tys. zł) 22%, podczas gdy w całym kraju 27% .

Tabela 1. Źródła finansowania dolnośląskich organizacji pozarządowych na tle ogólnopolskim w 2014 r.⁷

Pochodzenie środków finansowych	Procent organizacji pozarządowych korzystający z danego źródła	
	Dolny Śląsk	Polska
Składki członkowskie	62%	60%
Środki publiczne pochodzące od administracji samorządowej	59%	55%
Filantropia indywidualna i instytucjonalna	57%	56%
Środki pochodzące z 1% podatku	21%	23%
Środki publiczne pochodzące od administracji rządowej	17%	18%
Publiczne środki zagraniczne	15%	18%
Przychody z działalności gospodarczej i odpłatnej	12%	17%
Wsparcie od innych organizacji	10%	14%

⁶ Zespół badawczy Stowarzyszenia Klon/Jawor, *9 faktów...*, dz. cyt.

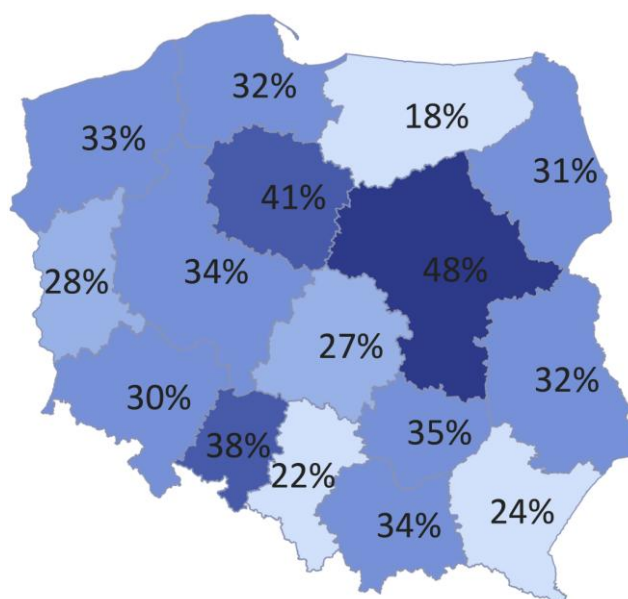
⁷ Ibidem.

Własny majątek organizacji	9%	15%
Inne środki	7%	6%

62% dolnośląskich organizacji finansuje swoje działania ze składek członkowskich, 59% ze środków publicznych pochodzących od administracji samorządowej, natomiast 57% z darowizn od osób prywatnych lub instytucji i firm. Taka tendencja utrzymuje się w całym sektorze pozarządowym w Polsce.

Dolnośląski sektor pozarządowy na tle innych regionów⁸

Mapa nr 1. Odsetek organizacji zatrudniających stałych, regularnych pracowników w 2015 r.

Nieco ponad jedna trzecia (35%) polskich organizacji pozarządowych zatrudnia przynajmniej jednego stałego (pracującego przynajmniej raz w tygodniu) pracownika. Takie zatrudnienie może wynikać z umowy o pracę 20% lub też z innych umów 15%. Na Dolnym Śląsku 30% organizacji pozarządowych zatrudnia co najmniej jednego stałego pracownika (pracującego co najmniej raz w tygodniu), co stanowi niższy odsetek od średniej krajowej.

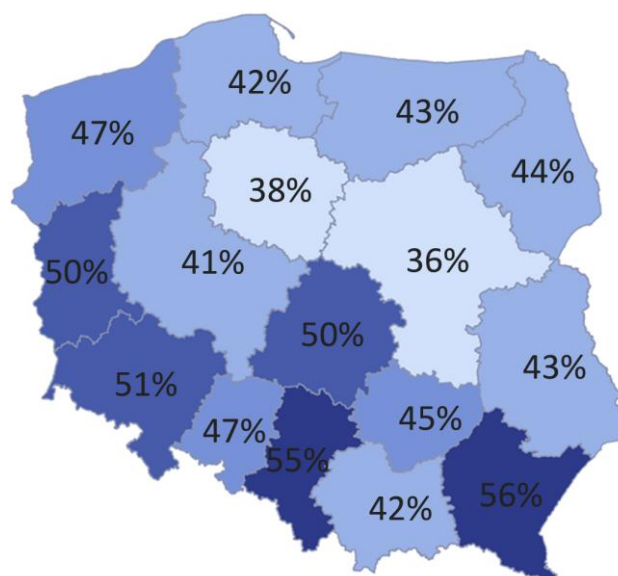
Dolnośląskie organizacje pozarządowe prowadząc swoją działalność statutową tworzą w regionie miejsca pracy:

- najwięcej organizacji pozarządowych (10 646) zatrudnia od 0 do 9 pracowników,
- 128 organizacji pozarządowych zatrudnia od 10 do 49 pracowników,
- 24 organizacje zatrudniają od 50 do 249 pracowników.

⁸ P. Adamiak, B. Charycka, M. Gumkowska, *Kondycja sektora organizacji pozarządowych w Polsce 2015. Raport z badań*, Wydawca: Stowarzyszenie Klon/Jawor, Warszawa 2016.

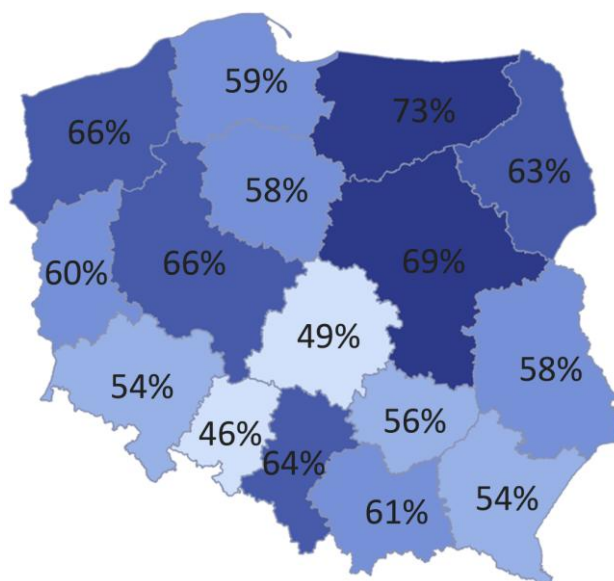

Mapa nr 2. Odsetek organizacji opierających się wyłącznie na pracy społecznej w 2015 r.

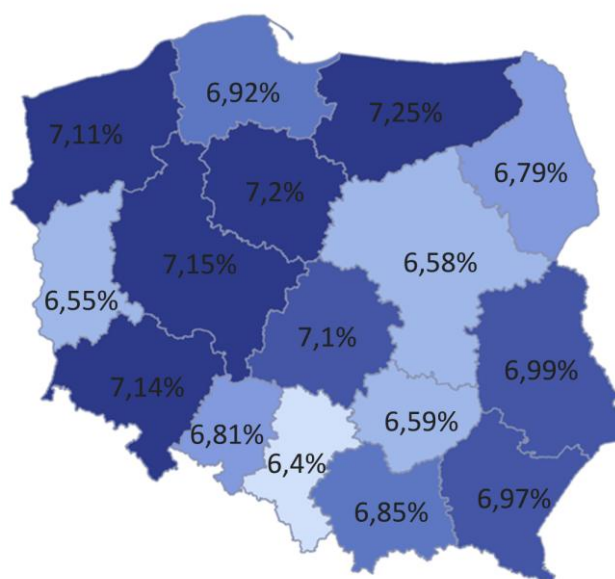
Stowarzyszenia i fundacje opierają się w swojej działalności przede wszystkim na społecznej pracy członków i wolontariuszy. W skali całego kraju funkcjonuje w ten sposób 45% organizacji. Na Dolnym Śląsku odsetek ten wynosi 51%.

Mapa nr 3. Odsetek korzystających ze wsparcia wolontariuszy (niebędących członkami organizacji) w 2015 r.

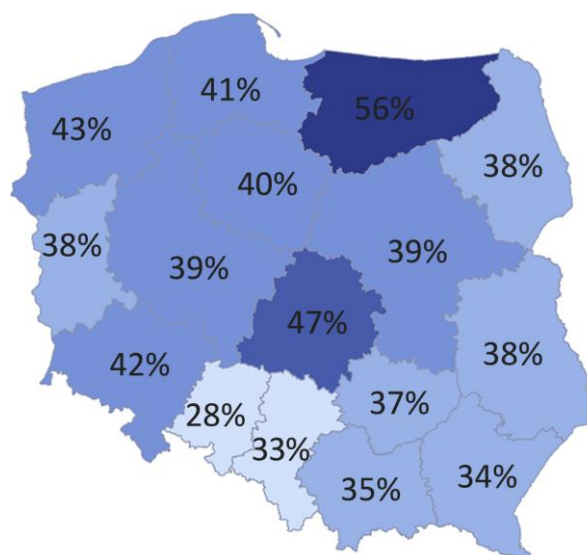
Ze wsparcia wolontariuszy niebędących członkami organizacji korzysta 61% stowarzyszeń i fundacji. Praca wolontariuszy to dla wielu organizacji fundament funkcjonowania, a dla pozostałych znakomite uzupełnienie pracy wykonywanej przez osoby zatrudnione. Korzystanie z pracy wolontariuszy jest wynikiem splotu rozmaitych czynników: z jednej strony może się wiązać z niewystarczającymi zasobami kadrowymi organizacji, a z drugiej – ze skalą działania stowarzyszenia lub fundacji. Im większy budżet, im więcej realizowanych projektów, tym częściej zdarza się nie tylko współpraca z wolontariuszami, lecz także z płatnym personelem. Jedni i drudzy uzupełniają się nawzajem.

Mapa nr 4. Ocena współpracy z lokalnym samorządem (skala 1–10) w 2015 r.

Na Dolnym Śląsku współpraca organizacji z samorządem lokalnym oceniana jest przez III sektor lepiej niż w całym kraju, średnia ocena jakości współpracy z samorządem na Dolnym Śląsku 7,14 (na 10-stopniowej skali, gdzie 1 oznacza „bardzo zła”, a 10 „bardzo dobra”) w całym sektorze ocena ta wynosi 6,88.

Mapa nr 5. Odsetek organizacji biorących udział w konsultacjach społecznych organizowanych przez lokalny samorząd w 2014 r.

Organizacje pozarządowe utrzymujące kontakty ze swoimi lokalnymi samorządami oceniały jakość tej współpracy w skali od 1 do 10, gdzie 1 oznaczało zdecydowaną negatywną ocenę, a 10 – pozytywną. Ocena jakości współpracy z lokalnym samorządem jest w dużej mierze uzależniona od specyfiki wzajemnych kontaktów oraz podejmowanej współpracy – lepiej współpracę oceniają organizacje biorące udział w konsultacjach społecznych niż te, które tego nie robią (mapa nr 5); te, które otrzymały dotację niż te, które nie starały się o dotację lub podejmowały starania, ale bezskutecznie.

Rozdział 1

Postanowienia ogólne

§ 1. 1. Program został przygotowany na podstawie art. 5a ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2016 r., poz. 239 z późn. zm.).

2. W kwestiach nieuregulowanych w Programie stosuje się przepisy ustawy, o której mowa w ust. 1.

§ 2. Ilekroć w Programie jest mowa o:

- 1) **dotacji** – rozumie się przez to dotację w rozumieniu art. 221 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.);
- 2) **DRDPP** – rozumie się Dolnośląską Radę Działalności Pożytku Publicznego;
- 3) **komisji** – rozumie się przez to komisje konkursowe powołane w celu opiniowania ofert złożonych w trybie artykułu 13 ust. 1 ustawy;
- 4) **konkursie** – rozumie się przez to otwarty konkurs ofert, o którym mowa w art. 13, ust. 1 ustawy;
- 5) **podmiotach Programu** – rozumie się przez to organizacje pozarządowe oraz podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy;
- 6) **Programie** – rozumie się przez to *Program współpracy Samorządu Województwa Dolnośląskiego z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na Dolnym Śląsku na 2017 rok* uchwalony przez Sejmik Województwa Dolnośląskiego;
- 7) **Samorządzie** – rozumie się przez to Samorząd Województwa Dolnośląskiego;
- 8) **Strategii** – rozumie się przez to *Strategię Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020* przyjętą uchwałą nr XXXII/932/13 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 28.02.2013 r.
- 9) **ustawie** – rozumie się przez to ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2016 r., poz. 239 z późn. zm.);
- 10) **Urzędzie** – rozumie się przez to Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego;
- 11) **Województwie** – rozumie się przez to Województwo Dolnośląskie;
- 12) **Zarządzie** – rozumie się przez to Zarząd Województwa Dolnośląskiego;
- 13) **zespole** – rozumie się przez to zespół ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi powołany przez Marszałka Województwa Dolnośląskiego, w którego skład wchodzi pracownicy komórek organizacyjnych Urzędu.

Rozdział 2

Cele współpracy

§ 3. Nadrzędnym celem współpracy Samorządu z podmiotami Programu jest dążenie do zaspokajania potrzeb i podnoszenia poziomu życia mieszkańców regionu oraz wspomaganie zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego Województwa zgodnie ze Strategią.

§ 4. Celami szczegółowymi współpracy są m.in.:

- 1) efektywne zarządzanie rozwojem regionu poprzez partnerstwo i współpracę;

- 2) tworzenie sprzyjających warunków do wzmacniania potencjału działających i powstawania nowych podmiotów Programu na Dolnym Śląsku oraz promowanie najlepszych organizacji pozarządowych województwa;
- 3) zwiększenie wpływu podmiotów Programu na kreowanie polityk publicznych Województwa oraz wzmacnianie współpracy między podmiotami sektora samorządowego i pozarządowego w tym zakresie;
- 4) kształtowanie społeczeństwa obywatelskiego w regionie poprzez tworzenie sprzyjających warunków dla powstawania inicjatyw lokalnych, w tym tworzenie i wdrażanie innowacyjnych rozwiązań służących rozwijaniu społeczeństwa obywatelskiego;
- 5) wsparcie aktywności obywatelskiej mieszkańców Dolnego Śląska, umacnianie w świadomości społecznej poczucia odpowiedzialności za siebie, swoje otoczenie, wspólnotę regionalną i lokalną, promocję postaw obywatelskich i prospołecznych;
- 6) poprawa jakości życia mieszkańców Województwa poprzez pełniejsze zaspokajanie potrzeb społecznych oraz zwiększanie efektywności wykorzystania środków publicznych.

Rozdział 3

Zasady współpracy

§ 5. Współpraca Samorządu z podmiotami Programu opiera się na następujących zasadach:

- 1) **pomocniczości** – Samorząd uznaje prawo podmiotów Programu do samodzielnego definiowania i rozwiązywania problemów, w tym należących do sfery zadań publicznych i w takim zakresie współpracuje z nimi. Wspiera ich działalność i umożliwia realizację zadań publicznych na zasadach i w formie określonej w ustawie;
- 2) **suwerenności stron** – Samorząd respektuje niezależność i suwerenność podmiotów Programu, ich związków i reprezentacji;
- 3) **partnerstwa** – podmioty Programu, na zasadach i w formie określonej w ustawie oraz zgodnie z trybem wynikającym z odrębnych przepisów, uczestniczą w identyfikowaniu i definiowaniu problemów społecznych, wypracowywaniu sposobów ich rozwiązywania oraz wykonywania zadań publicznych;
- 4) **efektywności** – Samorząd przy zlecaniu zadań publicznych podmiotom Programu dokonuje wyboru najefektywniejszego sposobu wykorzystania środków publicznych, oczekując rzetelnej realizacji przyjętych zadań oraz wywiązania się z zobowiązań merytorycznych, finansowych i sprawozdawczych;
- 5) **jawności** – Samorząd udostępnia współpracującym z nim podmiotom Programu informacje o zamiarach i celach realizowanych zadań publicznych, w których możliwe jest prowadzenie takiej współpracy;
- 6) **uczciwej konkurencji** – Samorząd przy zlecaniu realizacji zadań publicznych równorzędnie traktuje wszystkie podmioty Programu, stosując jednakowe kryteria oceny złożonych ofert.

Rozdział 4

Zakres przedmiotowy

§ 6. Współpraca Samorządu z podmiotami Programu dotyczy zadań określonych w art. 4 ustawy, w szczególności ustawowych zadań własnych Samorządu oraz obszarów określonych w Strategii, w zakresie:

- 1) wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
- 2) działalności na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- 3) działalności na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych oraz języka regionalnego;
- 4) ochrony i promocji zdrowia, w tym działalności leczniczej w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej;
- 5) działalności na rzecz osób niepełnosprawnych;
- 6) promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy;
- 7) działalności na rzecz równych praw kobiet i mężczyzn;
- 8) działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym;
- 9) działalności wspomagającej rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości;
- 10) działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych;
- 11) nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji, oświaty i wychowania;
- 12) działalności na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynku dzieci i młodzieży;
- 13) kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego;
- 14) wspierania i upowszechniania kultury fizycznej;
- 15) ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego;
- 16) turystyki i krajoznawstwa;
- 17) porządku i bezpieczeństwa publicznego;
- 18) obronności państwa i działalności Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej;
- 19) upowszechniania i ochrony wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działań wspomagających rozwój demokracji;
- 20) udzielania nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego;
- 21) ratownictwa i ochrony ludności;
- 22) upowszechniania i ochrony praw konsumentów;
- 23) działalności na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami;
- 24) promocji i organizacji wolontariatu;
- 25) promocji Rzeczypospolitej Polskiej za granicą;
- 26) przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym;
- 27) działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3, w zakresie określonym w pkt 1-26.

Rozdział 5

Formy współpracy

§ 7. 1 Współpraca Samorządu z podmiotami Programu opiera się na zasadach określonych § 5 Programu i ma charakter finansowy i pozafinansowy.

2. Współpraca finansowa realizowana będzie m.in. poprzez:

- 1) zlecenie rocznej realizacji zadań publicznych podmiotom Programu w trybie otwartych konkursów ofert na zasadach określonych w ustawie oraz Programie;
- 2) zlecenie realizacji zadań publicznych w trybie pozakonkursowym na podstawie art. 19a ustawy do wartości 20% dotacji planowanych na realizację zadań publicznych przez podmioty Programu w poszczególnych latach obowiązywania Programu;

- 3) zlecenie realizacji zadań publicznych na podstawie Uchwały Nr XXVIII/788/12 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 8 listopada 2012 r. w sprawie określenia zasad udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków, znajdujących się na obszarze województwa dolnośląskiego;
  - 4) wspieranie zadań publicznych, na zasadach określonych w przepisach szczegółowych, m.in. dofinansowanie robót budowlanych, dotyczących obiektów służących rehabilitacji, w związku z potrzebami osób niepełnosprawnych, na podstawie Rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 6 sierpnia 2004 r. w sprawie określenia zadań samorządu województwa, które mogą być dofinansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, dofinansowanie kosztów tworzenia i działania zakładów aktywności zawodowej;
  - 5) realizowanie inicjatyw lokalnych przez Lokalne Grupy Działania i Lokalne Grupy Rybackie na zasadach określonych w odrębnych przepisach.
3. Współpraca pozafinansowa realizowana będzie m.in. poprzez:
- 1) konsultowanie z DRDPP oraz podmiotami Programu projektów aktów normatywnych w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych podmiotów oraz projektów aktów normatywnych dotyczących sfery zadań publicznych, o której mowa w art. 4 ustawy;
  - 2) organizowanie i współorganizowanie przedsięwzięć mających na celu rozwój podmiotów Programu oraz ich profesjonalizację, w tym m.in. organizowanie szkoleń, warsztatów, konferencji, prowadzenie doradztwa, udzielanie pomocy merytorycznej;
  - 3) tworzenie wspólnych zespołów o charakterze opiniodawczym i doradczym, w tym DRDPP;
  - 4) prowadzenie konkursu na najlepszą organizację pozarządową z Dolnego Śląska wraz z nadawaniem przez Marszałka Województwa Dolnośląskiego honorowego tytułu „zDolne NGO”;
  - 5) wzajemne informowanie się o planowanych kierunkach działalności i współdziałania w celu ujednolicenia i zharmonizowania tych kierunków;
  - 6) prowadzenie wspólnych przedsięwzięć, w tym m.in. przystępowanie Samorządu do partnerstw z podmiotami Programu, organizowanie wspólnych konferencji, szkoleń, warsztatów;
  - 7) rekomendowanie działań i projektów realizowanych przez podmioty Programu;
  - 8) obejmowanie honorowym patronatem Marszałka Województwa Dolnośląskiego przedsięwzięć realizowanych przez podmioty Programu;
  - 9) publikowanie na stronach internetowych Urzędu informacji ważnych dla podmiotów Programu;
  - 10) popularyzowanie i promowanie działalności prowadzonej przez podmioty Programu, m.in. poprzez stronę internetową www.dolnyslask.pl, zakładka „organizacje pozarządowe”;
  - 11) pomoc w nawiązywaniu kontaktów i współpracy podmiotów Programu w skali regionalnej, ponadregionalnej i międzynarodowej;
  - 12) udostępnianie, w miarę możliwości, na preferencyjnych zasadach, pomieszczeń oraz sprzętu Urzędu.

Rozdział 6
Priorytetowe zadania publiczne

§ 8. Priorytetowe zadania publiczne Samorządu, które będą realizowane w roku 2017 we współdziałaniu z podmiotami Programu:

Lp.	Zadania priorytetowe realizowane w 2017 roku	Cele szczegółowe współpracy (Rozdział 2, §4)	Formy współpracy		Jednostka realizująca zadanie	Wskaźniki realizacji Programu (Rozdział 12, §18)
			Finansowe	Pozafinansowe		
1. Wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej						
1.1	Działania wzmacniające potencjał podmiotów pracujących na co dzień z dziećmi i młodzieżą, w celu zwiększenia skuteczności ich działań, upowszechnianie wiedzy o istotnych z punktu widzenia pracy z dziećmi, młodzieżą i rodzinami, problemach społecznych	1, 5, 6	-	Szkolenia, warsztaty, seminaria skierowane do podmiotów publicznych i niepublicznych pracujących z dziećmi, młodzieżą i rodziną, mające na celu podnieść ich kompetencje i umiejętności zawodowych, służących poprawie jakości świadczonych usług.	Dolnośląski Ośrodek Polityki Społecznej	14, 15
1.2	Internetowy "bank dobrych praktyk" w obszarze wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej	6	-	Utworzenie internetowego "banku dobrych praktyk" w obszarze wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, którego celem będzie promocja modelowych rozwiązań w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.		14
1.3	Rozwój współpracy pomiędzy podmiotami realizującymi zadania z zakresu pieczy zastępczej	6	-	Szkolenia dla kandydatów na rodziny zastępcze. Cykliczne spotkania z PCPR jako jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej ustawowo odpowiedzialnymi za organizowanie pieczy zastępczej.		14

2. Działalność na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym						
2.1	Promowanie tzw. Dobrych praktyk w zakresie aktywizacji grup zagrożonych marginalizacją	1, 3, 4, 6	-	Realizacja Regionalnego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej Województwa Dolnośląskiego. Działania Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej oraz grup roboczych.	Dolnośląski Ośrodek Polityki Społecznej	11, 12, 14
2.2	Propagowanie rzetelnej wiedzy o istocie i uwarunkowaniach bezrobocia	5	-	Prowadzenie warsztatów prowadzących do eliminacji barier na drodze do zatrudnienia; informowanie poprzez stronę internetową, udział w spotkaniach, konferencjach, itp.		11, 12, 14, 15
2.3	Zwiększenie dostępu do poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej, a w szczególności działania wspomagające osoby niepełnosprawne na rynku pracy poprzez diagnozę preferencji i predyspozycji zawodowych, spotkania informacyjne	1, 3, 4, 6	-	Świadczenie usług poradnictwa zawodowego z wykorzystaniem nowych technologii teleinformatycznych i portali społecznościowych; diagnoza preferencji i predyspozycji zawodowych osób niepełnosprawnych z wykorzystaniem narzędzi on-line; spotkania bezpośrednio informacja grupowa i indywidualna.		11, 12, 14, 15
3. Działalność na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych oraz języka regionalnego						
3.1	Wsparcie działalności kulturalnej, edukacyjnej i wydawniczej środowisk mniejszościowych	3, 4	Ogłoszenie otwartego konkursu ofert oraz zlecenie zadania w trybie pozakonkursowym na podstawie art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	-	Departament Marszałka Pełnomocnik Marszałka ds. mniejszości narodowych i etnicznych	1, 2, 3, 4, 6, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16
3.2	Organizacja Dolnośląskiego Forum Dialogu Mniejszościowego					
4. Ochrona i promocja zdrowia, w tym działalności leczniczej w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej						
4.1	Promowanie zdrowego odżywiania się jako formy profilaktyki zdrowotnej	1, 6	Ogłoszenie otwartego konkursu ofert / zlecenie zadania w trybie pozakonkursowym na	Udostępnienie strony internetowej UMWD na zamieszczanie ogłoszeń o akcjach promocyjnych, przekazywanie aktualnych informacji w czasie spotkań, warsztatów	Departament Zdrowia i Promocji Województwa	1, 2, 3, 4, 6, 8

4.2	Promowanie i wspierania działań edukacyjnych i profilaktycznych na rzecz zdrowia psychicznego mieszkańców	1, 6	podstawie art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	czy organizowanych konferencji, udostępnianie nieodpłatnie sal.	Wydział Zdrowia	1, 2, 3, 4, 6, 8
4.3	Poprawa jakości życia i zdrowia osób w wieku emerytalnym					
5. Działalność na rzecz osób niepełnosprawnych						
5.1	Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz środowiska osób niepełnosprawnych	1, 2, 3, 4, 5	-	Spotkania z przedstawicielami organizacji pozarządowych działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych. Udział w konferencjach i konsultacjach.	Departament Spraw Społecznych Pełnomocnik Marszałka ds. Osób Niepełnosprawnych	12, 13, 14, 15
5.2	Promocja działań organizacji pozarządowych na rzecz osób niepełnosprawnych	1, 2, 3, 5		Umieszczanie informacji o zadaniach realizowanych przez organizacje pozarządowe w mediach, w tym na stronie internetowej UMWD, w mediach społecznościowych.		
5.3	Współtworzenie aktów normatywnych dot. społecznego funkcjonowania osób niepełnosprawnych	1, 2, 3, 5		Konsultacje, spotkania otwarte dla organizacji pozarządowych związane z tworzeniem aktów normatywnych dotyczących społecznego funkcjonowania osób niepełnosprawnych.		
5A. Zadania realizowane ze środków PFRON będących w dyspozycji Województwa						
5A.1	Dofinansowanie robót budowlanych dotyczących obiektów służących rehabilitacji wykorzystywanych przez organizacje pozarządowe w związku z potrzebami osób niepełnosprawnych	2, 5, 6	Otwarty nabór wniosków na podstawie Ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych	-	Departament Spraw Społecznych Wydział ds. Osób Niepełnosprawnych	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8
5A.2	Dofinansowanie kosztów utworzenia zakładów aktywności zawodowej, których organizatorami są organizacje pozarządowe					

5A.3	Dofinansowanie kosztów działania zakładów aktywności zawodowej, których organizatorami są organizacje pozarządowe	2, 5, 6	Otwarty nabór wniosków na podstawie Ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych	-	Departament Spraw Społecznych Wydział ds. Osób Niepełnosprawnych	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8
5A.4	Zlecenie zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, zgodnie z art. 36 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych	1, 2, 5, 6	Ogłoszenie otwartego konkursu ofert / zlecenie zadania w trybie pozakonkursowym na podstawie art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	Umieszczanie informacji o szkoleniach, seminariach, spotkaniach, konferencjach itp. na stronie internetowej UMWD, w mediach społecznościowych, bezpłatne udostępnianie sal, bezpłatne prowadzenie szkoleń, spotkań przez pracowników UMWD.	Departament Spraw Społecznych Wydział ds. Osób Niepełnosprawnych	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10
5B. Zadania realizowane ze środków budżetu Województwa						
5B.1	Wspieranie integracji społecznej osób niepełnosprawnych	1, 2, 5, 6	Ogłoszenie otwartego konkursu ofert / zlecenie zadania w trybie pozakonkursowym na podstawie art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	-	Departament Spraw Społecznych Wydział ds. Osób Niepełnosprawnych	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8
5B.2	Aktywizacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych	1, 2, 5, 6				
5B.3	Promowanie aktywności osób niepełnosprawnych w różnych dziedzinach życia społecznego i zawodowego	1, 2, 5, 6	-	Realizacja programów TV, zamieszczanie artykułów prasowych.		
5B.4	Wydawanie publikacji/wydawnictw kierowanych do osób niepełnosprawnych bądź dotyczących problematyki związanej z niepełnosprawnością	1, 2, 5, 6	Ogłoszenie otwartego konkursu ofert / zlecenie zadania w trybie pozakonkursowym na podstawie art. 19a ustawy o	-		

5B.5	Wspieranie otoczenia osób niepełnosprawnych, np. członków rodzin osób niepełnosprawnych, opiekunów, kadry i wolontariuszy	1, 2, 5, 6	działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	-	Departament Spraw Społecznych Wydział ds. Osób Niepełnosprawnych	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8
5B.6	Zwiększanie dostępności osób niepełnosprawnych do wszystkich sfer życia społecznego	1, 2, 5, 6	Ogłoszenie otwartego konkursu ofert / zlecenie zadania w trybie pozakonkursowym na podstawie art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	-	Departament Spraw Społecznych Wydział ds. Osób Niepełnosprawnych	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 14
5B.7	Organizowanie imprez kulturalnych, sportowych, turystycznych i rekreacyjnych dla osób niepełnosprawnych i otoczenia			Umieszczanie informacji o szkoleniach, seminariach, spotkaniach, konferencjach itp. na stronie internetowej UMWD, w mediach społecznościowych, bezpłatne udostępnianie sal, bezpłatne prowadzenie szkoleń, spotkań przez pracowników UMWD.		
6. Promocja zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy						
6.1	Realizowanie działań na rzecz rozwoju regionalnego i lokalnych rynków pracy	1, 3, 6	-	Współpraca z Wojewódzką Radą Zatrudnienia, współpraca i uczestnictwo w posiedzeniach Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego – m.in. informowanie o działalności DWUP.	Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy	12, 14, 15
6.2	Promowanie przedsiębiorczości i samo zatrudnienia					
6.3	Aktywizowanie grup zmarginalizowanych na rynku pracy					
6.4	Promowanie elastycznych form zatrudnienia					
6.5	Wspieranie tworzenia nowych miejsc pracy					
6.6	Wspieranie działań mających na celu doskonalenie świadczenia usług rynku pracy przez publiczne służby zatrudnienia	1	Umieszczanie informacji o szkoleniach, seminariach, spotkaniach, konferencjach itp. na stronie internetowej DWUP, bezpłatne udostępnianie sal, bezpłatne			

				prowadzenie szkoleń, spotkań przez pracowników DWUP.		
6.7	Zwiększenie dostępu do usług sieci Europejskich Służb Zatrudnienia EURES	1, 3, 4, 6	-	Udział pracowników EURES w spotkaniach o charakterze międzynarodowym i transgranicznym – informowanie o warunkach pracy i życia w krajach UE - spotkania informacyjne, targi pracy, pomoc doradcza, informowanie o szkoleniach, seminariach, spotkaniach, konferencjach itp. na stronie internetowej DWUP/ EURES.	Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy	12, 14, 15
6.8	Zwiększenie dostępu do poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej		Udział pracowników DWUP w spotkaniach informacyjnych/ organizacja spotkań, prowadzenie dyżurów doradczych, konsultacji indywidualnych dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy.			
7. Działalność na rzecz równych praw kobiet i mężczyzn						
7.1	Wspieranie organizacji promujących zasady równości płci w życiu publicznym	2, 4, 5	Ogłoszenie otwartego konkursu ofert na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	Zamieszczanie informacji na stronach internetowych, wysyłka Newslettera, gromadzenie i rozpowszechnianie informacji, rekomendowanie działań i projektów realizowanych przez podmioty Programu, opiniowanie do objęcia honorowym patronatem Marszałka WD, bezpłatne udostępnianie sal.	Departament Spraw Społecznych	1, 2, 3, 5, 6, 8, 10
7.2	Działania na rzecz promocji równości płci w sektorze prywatnym, społecznym i publicznym					
8. Działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym						
8.1	Aktywizowanie środowisk lokalnych na rzecz rozwoju środowiskowych usług dla osób starszych	1, 5, 6	Ogłoszenie otwartego konkursu ofert / zlecenie zadania w trybie pozakonkursowym na podstawie art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	Udostępnienie strony internetowej UMWD na zamieszczanie ogłoszeń o akcjach promocyjnych, przekazywanie aktualnych informacji w czasie spotkań, warsztatów czy organizowanych konferencji, udostępnianie nieodpłatnie sal, użyczenie autokaru, druk materiałów.	Departament Zdrowia i Promocji Województwa	1, 2, 3, 4, 6, 8
8.2	Przygotowanie osób w wieku emerytalnym do przejścia na emeryturę/edukacja do starości					

8.3	Propagowanie działań związanych z „dobrym starzeniem się”, pozwalającym na jak najdłuższe zachowanie zdrowia, sprawności i samodzielności oraz przygotowanie i wydruk publikacji poświęconej zasadom „dobrego starzenia się” w ramach cyklu „Biblioteka Nestora”	5, 6	-	Przygotowanie i wydruk publikacji poświęconej zasadom „dobrego starzenia się” – publikacje są nieodpłatnie przekazywane m.in. podmiotom publicznym i niepublicznym działającym na rzecz seniorów i środowisk senioralnych. Jednym z odbiorców publikacji są słuchacze dolnośląskich Uniwersytetów Trzeciego Wieku .	Dolnośląski Ośrodek Polityki Społecznej	14
8.4	Upowszechnianie działań aktywizujących środowiska senioralne oraz umożliwienie uczestnictwa w przedsięwzięciach kulturalnych			Umożliwienie seniorom uczestnictwa w przedsięwzięciach kulturalnych np. poprzez nieodpłatne przekazywanie biletów na imprezy kulturalne – jednym z głównych odbiorców tego działania są słuchacze dolnośląskich Uniwersytetów Trzeciego Wieku.		
8.5	Szkolenia dla nieformalnych opiekunów osób starszych			Szkolenia dla osób opiekujących się bliskimi niesamodzielnymi osobami starszymi - działanie realizowane we współpracy z dolnośląskimi gminami - możliwość ujęcia organizacji pozarządowych jako partnerów w realizacji zadania - w miarę możliwości finansowych i organizacyjnych DOPS.		
9. Działalność wspomagająca rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości						
9.1	Organizowanie oraz udział w przedsięwzięciach promujących zatrudnienie oraz aktywność zawodową	1, 2, 3, 4, 5, 6	-	Udział pracowników DWUP w spotkaniach informacyjnych, organizacja spotkań informacyjnych, prowadzenie konsultacji	Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy	14, 15
9.2	Organizowanie spotkań informacyjnych i konsultacji dotyczących różnych aspektów realizacji działań i aplikowania o środki w ramach programów wdrażanych przez DWUP					

9.3	Organizowanie oraz udział w przedsięwzięciach promujących przedsiębiorczość			Udział pracowników Wydziału Gospodarki jako prelegentów i ekspertów w wydarzeniach organizowanych przez podmioty z terenu Województwa Dolnośląskiego, umieszczanie informacji o prowadzonych działaniach na stronie internetowej UMWD, opiniowanie wniosków pod względem zasadności udzielenia patronatów Marszałka wydarzeniom gospodarczym organizowanym przez podmioty Programu.	Departament Rozwoju Regionalnego Wydział Gospodarki	10, 11, 12, 13, 14, 15, 17
9.4	Wspieranie inicjatyw promujących inwestycje i rozwój gospodarczy Dolnego Śląska	1, 3	-	Udział podmiotów w pracach Dolnośląskiej Rady Gospodarczej oraz innych spotkaniach i konferencjach organizowanych lub współorganizowanych przez Wydział Gospodarki. Umieszczanie informacji o prowadzonych działaniach na stronie internetowej UMWD.		
9.5	Wspieranie współpracy pomiędzy JST, jednostkami naukowymi i przedsiębiorcami			Zaproszenie do udziału w spotkaniach organizowanych w ramach działań promujących rozwój komercjalizacji wyników badań (w ramach grupy ds. celu III Strategii Rozwoju Polski Zachodniej do 2020). Umieszczanie informacji o prowadzonych działaniach na stronie internetowej UMWD.		
9.6	Wspieranie i rozwój klastrów i inicjatyw klastrowych oraz wzmocnienie ich pozycji konkurencyjnej na rynku. Kontynuacja zadania rozpoczętego w 2016 r. Wsparcie otrzymało 8 klastrów, z których 3 podpisały umowy dwuletnie.	1, 2	-	Promocja działania na stronie internetowej UMWD.	Departament Rozwoju Regionalnego Wydział Gospodarki	8
9.7	Rozwijanie kompetencji młodych ludzi z Dolnego Śląska	4, 5, 6	Ogłoszenie otwartego konkursu na podstawie	-	Departament Marszałka	1, 3, 5, 6, 8

	niezbędnych do skutecznego funkcjonowania na nowoczesnym rynku pracy		ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	-	Pełnomocnik Marszałka ds. Współpracy ze Środowiskami Akademickimi oraz Młodzieżowymi	1, 3, 5, 6, 8
9.8	Przeciwdziałanie wykluczeniu młodych ludzi z rynku pracy, wydłużanie perspektywy przydatności zawodowej.	4, 5, 6				
10. Działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych						
10.1	Realizowanie zadania pn „Przedsięwzięcia promujące ideę odnowy wsi”	5, 6	Ogłoszenie otwartego konkursu ofert / zlecenie zadania w trybie pozakonkursowym na podstawie art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	Wsparcie oferentów pod względem merytorycznym; bezpośrednia współpraca i kontakt z podmiotami realizującymi zadania publiczne.		
10.2	Promowanie dobrych praktyk oraz współpracy organizacji pozarządowych działających na rzecz obszarów wiejskich	5	-	Organizowanie wyjazdów studyjnych dla organizacji pozarządowych oraz wymiana dobrych praktyk podczas corocznego Kongresu Odnowy Wsi.	Departament Obszarów Wiejskich i Zasobów Naturalnych	1, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 14, 15
10.3	Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju w ramach Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego	4, 5, 6	Konkursy ogłaszane w ramach Programu Operacyjnego Rybactwo i Morze 2014-2020	Bezpośrednia współpraca z realizatorami zadania (m.in. szkolenia dla podmiotów Programu, konsultacje telefoniczne, doradztwo w siedzibie UMWD) finansowanego w ramach Programu Operacyjnego Rybactwo i Morze 2014-2020 na podstawie ustawy o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności oraz ustawy o wspieraniu zrównoważonego rozwoju sektora rybackiego z udziałem Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego, a także w oparciu o rozporządzenia wykonawcze do tych ustaw.		

10.4	Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju w ramach Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich	4, 5, 6	Konkursy ogłaszane w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020	Bezpośrednia współpraca z realizatorami zadania (m.in. szkolenia dla podmiotów Programu konsultacje telefoniczne, doradztwo w siedzibie UMWD) finansowana w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 na podstawie ustawy o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności oraz wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, a także w oparciu o rozporządzenia wykonawcze do tych ustaw.	Departament Obszarów Wiejskich i Zasobów Naturalnych	1, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 14, 15
11. Nauka, szkolnictwo, wyższe, edukacja, oświata i wychowanie						
11.1	Realizowanie programu stypendialnego „zDolny Śląsk”	1, 2, 4, 5, 6	Ogłoszenie otwartego konkursu ofert na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	Promocja działania na stronie internetowej UMWD, promocja i prezentacja osiągnięć stypendystów, organizacja Gali - wręczenie nagród dla najlepszych uczniów Dolnego Śląska.	Departament Spraw Społecznych Wydział Edukacji i Nauki	1, 3, 5, 6, 8, 14
11.2	Promowanie aktywizacji zawodowej studentów, a w szczególności współpraca z organizacjami studenckimi poprzez prowadzenie warsztatów, diagnozę preferencji i predyspozycji zawodowych, organizację i uczestnictwo w spotkaniach informacyjnych związanych z tym obszarem.	3	-	Warsztaty i porady indywidualne dla organizacji studenckich oraz ich członków.	Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy	14, 15
12. Działalność na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynek dzieci i młodzieży						
12.1	Działania na rzecz młodzieży	4, 5, 6	Ogłoszenie otwartego konkursu na podstawie ustawy o działalności	-	Departament Marszałka	1, 3, 5, 6, 8
12.2	Rozwijanie wśród młodych ludzi postaw związanych z twórczym i					

	aktywnym uczestnictwem w społeczeństwie obywatelskim		pożytku publicznego i o wolontariacie		Pełnomocnik Marszałka ds. Współpracy ze Środowiskami Akademickimi oraz Młodzieżowymi	
13. Kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego						
13.1	Tworzenie warunków do twórczości artystycznej	4, 5, 6	Ogłoszenie otwartego konkursu oraz zlecenie zadania w trybie pozakonkursowym na podstawie art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	Merytoryczne konsultacje, doradztwo, opiniowanie do objęcia honorowym patronatem Marszałka WD projektów realizowanych przez podmioty Programu.	Departament Spraw Społecznych Wydział Kultury	1, 2, 3, 4, 6, 8, 10
13.2	Upowszechnianie i zachowanie dziedzictwa kulturowego oraz jego efektywniejsze wykorzystywanie do celów turystycznych					
13.3	Podjęcie działań na rzecz wzrostu uczestnictwa w kulturze					
13.4	Wspieranie przedsięwzięć zmierzających do podniesienia kompetencji potrzebnych do uczestnictwa w kulturze i zarządzania kulturą					
13.5	Dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków znajdujących się na obszarze województwa dolnośląskiego finansowane ze środków BWD	1, 3, 5	Dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy obiektach zabytkowych wpisanych do rejestru na podstawie Uchwały Nr XXVIII/788/12 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 8 listopada 2012 r. w sprawie określenia zasad udzielania dotacji na prace konserwatorskie,	Merytoryczne konsultacje, doradztwo oraz instruktarze dla właścicieli obiektów zabytkowych; informowanie o źródłach i możliwościach pozyskiwania dotacji celowych.	Departament Spraw Społecznych Wydział Kultury	3, 6, 8, 13

			restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków, znajdujących się na obszarze województwa dolnośląskiego			
14. Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej						
14.1	Szkolenie dzieci i młodzieży uzdolnionej sportowo oraz całoroczna sportowa rywalizacja dzieci i młodzieży na poziomie wojewódzkim i ogólnopolskim	1, 5, 6	Ogłoszenie otwartego konkursu ofert na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	Umieszczanie informacji o zadaniach na stronie internetowej UMWD, opiniowanie do objęcia honorowym patronatem Marszałka WD projektów realizowanych przez podmioty Programu.	Departament Zdrowia i Promocji Województwa Wydział Sportu, Rekreacji i Turystyki	1, 3, 4, 5, 6, 8, 10
14.2	Wsparcie organizacji szkolenia sportowego w klubach sportowych wybranych na podstawie osiągnięć w ogólnopolskim systemie współzawodnictwa sportowego dzieci i młodzieży					
14.3	Upowszechnianie sportu szkolnego, w tym organizacja na Dolnym Śląsku szkoleń i międzyszkolnej rywalizacji sportowej					
14.4	Upowszechnianie sportu akademickiego poprzez organizację Akademickich Mistrzostw Dolnego Śląska oraz Lig Międzyuczelnianych					

14.5	Upowszechnianie sportu dla wszystkich na poziomie wojewódzkim, w tym organizacja imprez rekreacyjnych o zasięgu wojewódzkim	1, 5, 6	Ogłoszenie otwartego konkursu ofert / zlecenie zadania w trybie pozakonkursowym na podstawie art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	Umieszczanie informacji o zadaniach na stronie internetowej UMWD opiniowanie do objęcia honorowym patronatem Marszałka WD projektów realizowanych przez podmioty Programu.	Departament Zdrowia i Promocji Województwa Wydział Sportu, Rekreacji i Turystyki	1, 3, 4, 5, 6, 8, 10
14.6	Upowszechnianie sportu w środowisku wiejskim na poziomie wojewódzkim, w tym organizacja na Dolnym Śląsku szkoleń i współzawodnictwa dzieci i młodzieży					
14.7	Upowszechnianie sportu osób niepełnosprawnych na poziomie wojewódzkim, w tym organizacja na Dolnym Śląsku szkoleń i współzawodnictwa dzieci i młodzieży					
14.8	Popularyzowanie sportów zimowych wśród dzieci i młodzieży na Dolnym Śląsku					
14.9	Wspieranie programów dotyczących rozwoju sportu powszechnego wśród dzieci i młodzieży	1, 5, 6	Ogłoszenie otwartego konkursu ofert / zlecenie zadania w trybie pozakonkursowym na podstawie art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	Umieszczanie informacji o zadaniach na stronie internetowej UMWD.	Departament Zdrowia i Promocji Województwa Wydział Sportu, Rekreacji i Turystyki	1, 3, 4, 5, 6, 8
14.10	Promowanie kultury fizycznej i sportu w Województwie poprzez realizację opracowań i publikacji oraz spotkań propagujących poszczególne dyscypliny sportu i zdrowotne walory aktywności ruchowej					

14.11	Organizowanie na Dolnym Śląsku regionalnych, ogólnopolskich i międzynarodowych imprez sportowych promujących kulturę fizyczną i osiągnięcia sportowe regionu	1, 5, 6	Ogłoszenie otwartego konkursu ofert / zlecenie zadania w trybie pozakonkursowym na podstawie art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	Umieszczanie informacji o zadaniach na stronie internetowej UMWD, opiniowanie do objęcia honorowym patronatem Marszałka WD projektów realizowanych przez podmioty Programu.	Departament Zdrowia i Promocji Województwa	1, 3, 4, 5, 6, 8, 10
14.12	Organizowanie konferencji i szkoleń dotyczących rozwoju kultury fizycznej			Umieszczanie informacji o zadaniach na stronie internetowej UMWD.	Wydział Sportu, Rekreacji i Turystyki	1, 3, 4, 5, 6, 8
14.13	Rozwój i poprawa bazy sportowej na Dolnym Śląsku	1, 5, 6	Ogłoszenie otwartego konkursu ofert na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	Umieszczanie informacji o zadaniach na stronie internetowej UMWD.	Departament Zdrowia i Promocji Województwa Wydział Sportu, Rekreacji i Turystyki	1, 3, 4, 5, 6, 8
14.14	Wspieranie organizacji integracyjnych imprez sportowych	6	-	Patronat, promocja oraz wspieranie integracyjnych imprez i zawodów sportowych organizowanych przez organizacje pozarządowe.	Departament Spraw Społecznych Pełnomocnik Marszałka ds. Osób Niepełnosprawnych	10
15. Ekologia i ochrona zwierząt oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego						
15.1	Popularyzacja żywności wysokiej jakości poprzez promocję produktów ekologicznych, tradycyjnych, regionalnych i lokalnych	1, 2, 3, 4, 5, 6	-	Wynajęcie powierzchni wystawienniczej/zabudowy stoisk na użytek wystawców w czasie wydarzeń targowych, w których udział bierze Samorząd Województwa Dolnośląskiego. Organizacja udziału partnerów Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich, w tym podmiotów Programu w wydarzeniach targowych, które znajdują się w Planie Operacyjnym KŚOW na 2017 rok.	Departament Obszarów Wiejskich i Zasobów Naturalnych	14

16. Turystyka i krajoznawstwo						
16.1	Wspieranie merytoryczne i finansowe imprez turystycznych o charakterze regionalnym, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży /rajdy, zloty, spływy/ oraz konkursów, festiwali, imprez plenerowych związanych z upowszechnianiem turystyki	1, 5, 6	Ogłoszenie otwartego konkursu ofert / zlecenie zadania w trybie pozakonkursowym na podstawie art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	Umieszczanie informacji o zadaniach na stronie internetowej UMWD, opiniowanie do objęcia honorowym patronatem Marszałka WD projektów realizowanych przez podmioty Programu.	Departament Zdrowia i Promocji Województwa Wydział Sportu, Rekreacji i Turystyki	1, 3, 4, 5, 6, 8, 10
16.2	Wspieranie merytoryczne i finansowe organizacji spotkań, konferencji i seminariów z udziałem przedstawicieli organizacji pozarządowych dotyczących rozwoju turystyki i promocji turystycznej regionu					
16.3	Wspieranie zadań związanych z rozwojem kadr turystycznych	1, 5, 6	Ogłoszenie otwartego konkursu ofert / zlecenie zadania w trybie pozakonkursowym na podstawie art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	Umieszczanie informacji o zadaniach na stronie internetowej UMWD, opiniowanie do objęcia honorowym patronatem Marszałka WD projektów realizowanych przez podmioty Programu	Departament Zdrowia i Promocji Województwa Wydział Sportu, Rekreacji i Turystyki	1, 3, 4, 5, 6, 8, 10
16.4	Wspieranie merytoryczne i finansowe promocji regionu, lokalnych produktów i atrakcji turystycznych w ramach prezentacji targowych organizowanych na krajowych i zagranicznych targach turystycznych					
16.5	Wspieranie merytoryczne i finansowe wydawnictw (przewodników, folderów, map itp.) i materiałów na potrzeby promocji turystycznej Województwa					

16.6	Wspieranie merytoryczne i finansowe organizacji study-tour po regionie Dolnego Śląska	1, 5, 6	Ogłoszenie otwartego konkursu ofert / zlecenie zadania w trybie pozakonkursowym na podstawie art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	Umieszczanie informacji o zadaniach na stronie internetowej UMWD, opiniowanie do objęcia honorowym patronatem Marszałka WD projektów realizowanych przez podmioty Programu.	Departament Zdrowia i Promocji Województwa Wydział Sportu, Rekreacji i Turystyki	1, 3, 4, 5, 6, 8, 10
16.7	Inspirowanie i koordynacja tworzenia produktów turystycznych					
16.8	Wyznaczanie nowych i renowacja istniejących szlaków turystycznych i tematycznych w Województwie					
16.9	Wspieranie informacji turystycznej na Dolnym Śląsku					
16.10	Wspieranie rozwoju e-turystyki na Dolnym Śląsku					
16.11	Wspieranie rozbudowy jednolitego dla całego regionu systemu informacji turystycznej					
17. Porządek i bezpieczeństwo publiczne						
17.1	Nawiązanie współpracy i kooperacja przy wspólnych przedsięwzięciach mających na celu poszerzenie działań organizacji pozarządowych z instytucjami publicznymi odpowiedzialnymi za porządek i bezpieczeństwo publiczne w kraju.	1, 2, 3, 5, 6	Ogłoszenie otwartego konkursu ofert / zlecenie zadania w trybie pozakonkursowym na podstawie art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie Przyznawanie dotacji celowych na podstawie ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie i	Współpraca z podmiotami Programu przy realizacji programów: „Bezpieczny Dolnoślązak” i „Bezpieczny Senior”, współpraca przy organizacji konferencji z zakresu bezpieczeństwa publicznego, pokazy i ćwiczenia ratownicze.	Departament Obszarów Wiejskich i Zasobów Naturalnych Wydział Obronności i Bezpieczeństwa	1, 3, 4, 5, 6, 8, 14, 15, 17

			ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich			
18. Obronność państwa i działalność Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej						
18.1	Wypracowanie i pogłębianie form współpracy organizacji pozarządowych działających statutowo w dziedzinie obronności ze strukturami mającymi charakter publiczny w obszarze obronności.	1, 2, 3, 5, 6	-	Wykłady, warsztaty i ćwiczenia praktyczne skierowane m.in. podmiotów Programu, realizowane w ramach Wojewódzkiego Ćwiczenia Obronnego w roku 2017.	Departament Obszarów Wiejskich i Zasobów Naturalnych Wydział Obronności i Bezpieczeństwa	14, 15
18.2	Propagowanie świadomości obronnej.					
19. Upowszechnianie i ochrona wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działań wspomagających rozwój demokracji						
19.1	Aktywizowanie i integrowanie podmiotów uczestniczących w budowaniu społeczeństwa obywatelskiego w Województwie	1, 2, 3, 4, 5, 6	-	Działania realizowane w ramach Dolnośląskiej Sieci Doradztwa Pozarządowego oraz Regionalnego Punktu Konsultacyjno-Doradczego, konkurs na najlepszą organizację pozarządową z Dolnego Śląska wraz z nadaniem przez Marszałka WD honorowego tytułu „zDolne NGO”.	Departament Spraw Społecznych	
19.2	Działania wspierające międzysektorową współpracę na poziomie lokalnym i ponadlokalnym	1, 2, 3, 4, 5, 6	Ogłoszenie otwartego konkursu ofert na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	Zamieszczanie informacji na stronach internetowych, wysyłka Newslettera, działania realizowane w ramach Dolnośląskiej Sieci Doradztwa Pozarządowego oraz Regionalnego Punktu Konsultacyjno-Doradczego, Dolnośląskie Targi dla organizacji pozarządowych, rekomendowanie działań i projektów realizowanych przez podmioty Programu, opiniowanie do objęcia honorowym patronatem Marszałka WD projektów realizowanych przez podmioty Programu	Wydział Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi	1, 2, 3, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16
19.3	Upowszechnianie partycypacyjnego modelu	3, 4, 5, 6	Ogłoszenie otwartego konkursu ofert na	Zamieszczanie informacji na stronach internetowych, wysyłka Newslettera,		

	demokracji, w tym m.in. szerokiego wykorzystania konsultacji społecznych jako form włączania obywateli w życie wspólnot lokalnych i pozalokalnych		podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	działania realizowane w ramach Dolnośląskiej Sieci Doradztwa Pozarządowego oraz Regionalnego Punktu Konsultacyjno-Doradczego, gromadzenie i rozpowszechnianie informacji dot. partycypacyjnego modelu demokracji, organizowanie szkoleń		
20. Udzielanie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego						
20.1	Nieodpłatne poradnictwo obywatelskie i podnoszenie świadomości obywatelskiej społeczeństwa realizowane przez Regionalny Punkt Konsultacyjno-Doradczy oraz Dolnośląskie Punkty Konsultacyjno-Doradcze tworzące Dolnośląską Sieć Doradztwa Pozarządowego	4, 5, 6	Ogłoszenie otwartego konkursu ofert na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	Zamieszczanie informacji na stronach internetowych, wysyłka Newslettera, zatrudnienie na podstawie ustawy prawo zamówień publicznych doradcy dla organizacji pozarządowych do Regionalnego Punktu Konsultacyjno-Doradczego	Departament Spraw Społecznych Wydział Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi	1, 2, 3, 5, 6, 8, 16
21. Ratownictwo i ochrona ludności						
21.1	Organizowanie otwartych konkursów ofert z zakresu ratownictwa oraz zakup specjalistycznego sprzętu.	1, 2, 3, 5, 6	Ogłoszenie otwartego konkursu ofert / zlecenie zadania w trybie pozakonkursowym na podstawie art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie Przyznawanie dotacji celowych na podstawie ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich	-	Departament Obszarów Wiejskich i Zasobów Naturalnych Wydział Obronności i Bezpieczeństwa	1, 3, 4, 5, 6, 8

21.2	Organizowanie szkoleń o tematyce bezpieczeństwa publicznego, zarządzania kryzysowego i udziału w sytuacjach nadzwyczajnych.	1, 2, 3, 5, 6	Ogłoszenie otwartego konkursu ofert / zlecenie zadania w trybie pozakonkursowym na podstawie art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	-	Departament Obszarów Wiejskich i Zasobów Naturalnych	1, 3, 4, 5, 6, 8
21.3	Rozwijanie i pogłębianie współpracy organizacji pozarządowych ze strukturami mającymi charakter publiczny w obszarze bezpieczeństwa publicznego.		Ogłoszenie otwartego konkursu ofert na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie		Wydział Obronności i Bezpieczeństwa	
22. Upowszechnianie i ochrona praw konsumentów						
22.1	Rozwój społeczeństwa obywatelskiego oraz edukacji obywatelskiej	4, 5, 6	Ogłoszenie otwartego konkursu ofert na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	-	Departament Spraw Społecznych Wydział Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi	1, 2, 3, 5, 6, 8
23. Działalność na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami						
23.1	Pogłębianie współpracy z regionami partnerskimi Dolnego Śląska	1, 2	-	Organizacja seminarium pt. Regiony wobec kryzysu europejskiego, którego uczestnikami mogą być m.in. podmioty Programu.	Departament Marszałka	14, 15, 17
23.2	Zaangażowanie w działalność Europejskiego Stowarzyszenia Agencji Demokracji Lokalnej w Strasburgu	1		Rekomendacje na piśmie dla podmiotów Programu z Dolnego Śląska zaangażowanych w działalność Agencji Demokracji Lokalnej w Dniepropietrowsku (Ukraina), przekazywanie informacji nt. możliwości udziału w projektach oraz	Wydział Współpracy z Zagranicą	

			-	przekazywanie propozycji działań do rocznego planu pracy Agencji Demokracji Lokalnej w Dniepropietrowsku	Departament Marszałka	
23.3	Pogłębianie współpracy w zakresie kontaktów transgranicznych	1		Wsparcie podmiotów Programu poprzez np. pomoc w uzyskaniu patronatu honorowego Marszałka Woj. Dol. dla realizowanych przedsięwzięć, udział przedstawicieli UMWD w konferencjach, seminariach.	Wydział Współpracy z Zagranicą	15
23.4	Prowadzenie działań promocyjno-informacyjnych nt. funduszy europejskich w latach 2014–2020.	1, 3, 4, 5, 6	-	Szkolenia, warsztaty, spotkania informacyjne, doradztwo, informowanie poprzez stronę internetową DWUP o spotkaniach, konferencjach, itp.	Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy	14, 15
23.5	Rozwijanie i pogłębianie współpracy Dolnego Śląska z regionami partnerskimi w zakresie budowy i rozwoju transgranicznego rynku pracy.	1	-	Dystrybucja materiałów informacyjnych.		
23.6	Promowanie idei samorządności wśród młodzieży, w tym m.in. organizacja Forum Rad Młodzieżowych	4, 5, 6	Ogłoszenie otwartego konkursu na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	-	Departament Marszałka Pełnomocnik Marszałka ds. Współpracy ze Środowiskami Akademickimi oraz Młodzieżowymi	1, 3, 5, 6, 8
24. Promocja i organizacja wolontariatu						
24.1	Prowadzenie działań na rzecz upowszechniania wolontariatu, wymiany doświadczeń i dobrych praktyk	2, 5, 6	Ogłoszenie otwartego konkursu ofert na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	Gromadzenie i rozpowszechnianie informacji dot. wolontariatu, bezpłatne udostępnianie sal, zamieszczanie informacji na stronach internetowych, wysyłka Newslettera, organizowanie przez Wydział bezpłatnych szkoleń dla wolontariuszy i organizacji korzystających, opiniowanie do objęcia honorowym patronatem Marszałka	Departament Spraw Społecznych Wydział Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi	1, 2, 3, 5, 6, 8, 10, 14, 15
24.2	Organizowanie szkoleń dla wolontariuszy i korzystających					

				WD projektów realizowanych przez podmioty Programu.		
24.3	Działania na rzecz młodzieży	4, 5, 6	Ogłoszenie otwartego konkursu na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	-	Departament Marszałka Pełnomocnik Marszałka ds. Współpracy ze Środowiskami Akademickimi oraz Młodzieżowymi	1, 3, 5, 6, 8
25. Promocja Rzeczypospolitej Polskiej za granicą						
25.1	Działania targowo - wystawiennicze mające na celu promocję Polski i Dolnego Śląska poprzez promocję dolnośląskiej żywności wysokiej jakości, rękodzieła, folkloru ludowego itd., realizowane ze środków budżetu Województwa Dolnośląskiego i Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich.	1, 2, 3, 4, 5, 6	-	Wynajęcie powierzchni wystawienniczej/zabudowy stoisk na użytek wystawców w czasie wydarzeń targowych, w których udział bierze Samorząd Województwa Dolnośląskiego. Organizacja udziału partnerów Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich, w tym podmiotów Programu w wydarzeniach targowych, które znajdują się w Planie Operacyjnym KSOW na 2017 rok.	Departament Obszarów Wiejskich i Zasobów Naturalnych	14
25.2	Organizowanie konferencji, misji, spotkań informacyjnych i gospodarczych, realizacja kampanii promocyjnych dotyczących Dolnego Śląska	1, 3	-	Zapraszanie do udziału w organizowanych przez Wydział Gospodarki konferencji, misji, warsztatów i spotkań informacyjnych, jak np. misje gospodarcze do Niemiec, udział w targach i wystawach krajowych i zagranicznych. Umieszczanie informacji o prowadzonych działaniach na stronie internetowej UMWD.	Departament Rozwoju Regionalnego Wydział Gospodarki	14, 15, 17
26. Przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym						
26.1	Działania mające na celu zmniejszanie skali przemocy w rodzinie, upowszechnianie wiedzy na temat zjawiska oraz	1, 5, 6	-	Szkolenia, warsztaty, seminaria skierowane do podmiotów publicznych i niepublicznych pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, mające na celu	Dolnośląski Ośrodek Polityki Społecznej	14, 15

	metod i narzędzi niwelowania jego niekorzystnych skutków			podnieś ich kompetencji i umiejętności zawodowych, służących poprawie jakości świadczonych usług.		
26.2	Prowadzenie działalności profilaktycznej zmierzającej do ograniczenia spożycia alkoholu i zjawiska przemocy domowej, a także zmniejszenia skutków picia problemowego.	1, 6	Ogłoszenie otwartego konkursu ofert z inicjatywy podmiotów Programu na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	Promocja działania na stronie internetowej Działu Profilaktyki Uzależnień Wydziału Zdrowia, wysyłka e-mailowa do organizacji pozarządowych, Pełnomocników gminnych i powiatowych zajmujących się problematyką uzależnień, bezpośrednia współpraca z realizatorami zadania, umieszczanie informacji o szkoleniach, seminariach, spotkaniach, konferencjach itp. na stronie internetowej Działu Profilaktyki Uzależnień Wydziału Zdrowia, bezpłatne udostępnianie sal, bezpłatne prowadzenie szkoleń, spotkań przez pracowników Działu Profilaktyki Uzależnień Wydziału Zdrowia.	Departament Zdrowia i Promocji Województwa Wydział Zdrowia	2, 3, 4, 5, 6, 8, 10
26.3	Prowadzenie działalności profilaktycznej zmierzającej do ograniczenia wzrostu popytu na narkotyki oraz zjawiska HIV/AIDS.					
27. Działalność na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3, w zakresie określonym w pkt 1-26:						
27.1	Wspieranie rozwoju działalności organizacji pozarządowych, m.in. Dolnośląskiej Sieci Doradztwa Pozarządowego	2, 3, 4, 5, 6	Ogłoszenie otwartego konkursu ofert na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	Promowanie działań organizacji pozarządowych, gromadzenie i rozpowszechnianie informacji niezbędnych dla działalności organizacji pozarządowych	Departament Spraw Społecznych Wydział Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi	1, 2, 3, 5, 6, 8, 11, 12, 14, 15, 16, 17
27.2	Współpraca z podmiotami Programu oraz zespołami eksperckimi, doradczymi i opiniotwórczymi	1, 3, 5, 6	-	Obsługa Dolnośląskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego, koordynowanie i współpraca w ramach zespołu ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi.	Departament Spraw Społecznych	1, 2, 3, 5, 6, 8, 11, 12, 14, 15, 16, 17
27.3	Wyrównywanie i niwelowanie dysproporcji w dostępie do wiedzy, informacji i edukacji obywatelskiej oraz rozwoju	2, 3, 4, 5, 6	Ogłoszenie otwartego konkursu ofert na podstawie ustawy o działalności	Organizowanie szkoleń, warsztatów i spotkań z podmiotami Programu; działania realizowane w ramach Dolnośląskiej Sieci Doradztwa Pozarządowego oraz	Wydział Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi	

	społeczeństwa obywatelskiego i aktywności obywatelskiej mieszkańców Dolnego Śląska		pożytku publicznego i o wolontariacie	Regionalnego Punktu Konsultacyjno-Doradczego.		
27.4	Świadczenie fachowego poradnictwa i doradztwa	2, 3, 5	Ogłoszenie otwartego konkursu ofert na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	Działania realizowane w ramach Dolnośląskiej Sieci Doradztwa Pozarządowego oraz Regionalnego Punktu Konsultacyjno-Doradczego, prowadzenie doradztwa przez pracowników.	Departament Spraw Społecznych	1, 2, 3, 5, 6, 8, 11, 12, 14, 15, 16, 17
27.5	Organizowanie Dolnośląskich Targów Organizacji Pozarządowych	2, 5	Ogłoszenie otwartego konkursu ofert na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	Zamieszczanie informacji na stronach internetowych, wysyłka Newslettera.	Wydział Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi	
27.6	Promowanie dobrych praktyk i działalności organizacji pozarządowych w środowiskach lokalnych poprzez publikacje, artykuły/audycje sponsorowane i spotkania/konferencje i inne wydarzenia organizowane z inicjatywy własnej lub w odpowiedzi na zgłoszone zapotrzebowanie przez społeczność lokalne	2	-	Ujęcie dobrych praktyk oraz osiągnięć organizacji pozarządowych wykorzystujących lub wspierających wykorzystanie Funduszy Europejskich w formie audycji radiowych, publikacji prasowych, mediach elektronicznych oraz organizacja i uczestnictwo w wydarzeniach promujących dobre praktyki i osiągnięcia organizacji pozarządowych. Promocja na stronie www.ciipkz.dwup.pl.	Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy	15
27.7	Działania na rzecz młodzieży	4, 5, 6	Ogłoszenie otwartego konkursu na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	Powołanie przez Marszałka Województwa Dolnośląskiego Zespołu ds. Młodzieży.	Departament Marszałka	1, 3, 5, 6, 8, 11
27.8	Wspieranie organizacji pozarządowych pracujących z młodzieżą oraz osób pracujących z młodzieżą w obszarze edukacji pozaformalnej	1, 2, 3, 4, 5, 6			Pełnomocnik Marszałka ds. Współpracy ze Środowiskami Akademickimi oraz Młodzieżowymi	

27.9	Wspieranie rozwoju działalności organizacji pozarządowych	1, 2	-	Organizacja spotkań informacyjnych dla beneficjentów (w tym podmiotów Programu) w ramach RPO WD 2014-2020.	Departament Rozwoju Regionalnego Wydział Koordynacji Polityki Regionalnej	14
27.10	Udział podmiotów Programu w pracach zespołów eksperckich, grupach roboczych, Komitetach i Podkomitetach Monitorujących Programy Operacyjne dofinansowane z UE	1, 2, 3, 4, 5, 6	-	Udział członków Komitetu Monitorującego RPO WD 2014-2020, w tym przedstawicieli organizacji pozarządowych w konsultacjach dokumentów programowych np. kryteriów wyboru projektów, zmianach RPO, udział członków KM w pracach grup roboczych powołanych w ramach KM RPO WD 2014-2020.	Departament Funduszy Europejskich	11, 12

Rozdział 7

Okres realizacji Programu

§ 9. 1. Program współpracy Samorządu z podmiotami Programu będzie realizowany od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 roku.

2. Program będzie realizowany zgodnie z priorytetowymi zadaniami publicznymi określonymi w rozdziale 6.

Rozdział 8

Sposób realizacji Programu

§ 10. Przy realizacji Programu uczestniczą:

- 1) Sejmik Województwa Dolnośląskiego – uchwała Program oraz określa wysokość środków przeznaczonych na dofinansowanie zadań realizowanych przez podmioty Programu, jako organ stanowiący i kontrolny Województwa;
- 2) Zarząd – realizuje bieżącą współpracę z podmiotami Programu, jako organ wykonawczy Województwa;
- 3) podmioty Programu.

§ 11. Zarząd realizuje Program przy pomocy:

- 1) komórek organizacyjnych Urzędu;
- 2) jednostek organizacyjnych Województwa, które w obszarach swojego działania współpracują z podmiotami Programu, w szczególności Dolnośląski Ośrodek Polityki Społecznej, Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy.

§ 12. 1. Komórki organizacyjne Urzędu oraz jednostki organizacyjne Województwa podejmują i prowadzą bieżącą współpracę z podmiotami Programu.

2. Bieżąca współpraca polega w szczególności na:

- 1) przygotowaniu i przeprowadzeniu otwartych konkursów ofert;
- 2) przygotowaniu umów na realizację zadań publicznych zleconych przez Samorząd;
- 3) kontroli realizacji zadań publicznych;
- 4) analizie sprawozdań z realizacji zadań publicznych;
- 5) sporządzaniu informacji na temat współpracy Samorządu z podmiotami Programu, w tym w szczególności sprawozdań z realizacji Programu;
- 6) tworzeniu wspólnych zespołów opiniodawczych i doradczych;
- 7) podejmowaniu i prowadzeniu bieżącej współpracy w obszarze działalności pożytku publicznego z podmiotami Programu w formach określonych w rozdziale 5.

Rozdział 9

Wysokość środków przeznaczonych na realizację Programu

§ 13. 1. Program finansowany będzie z budżetu Województwa, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz dostępnych funduszy krajowych i europejskich.

2. Województwo na realizację Programu w 2017 roku będzie przeznaczać środki finansowe w wysokości nie mniejszej niż 5 000 000 zł.

Rozdział 10

Informacje o sposobie tworzenia Programu oraz przebiegu konsultacji

§ 14. Przygotowanie wstępnych założeń do projektu Programu przez Wydział Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi.

§ 15. Tworzenie i konsultowanie Programu przebiegać będzie w następujący sposób:

- 1) opublikowanie na stronie internetowej Urzędu informacji o rozpoczęciu prac nad Programem oraz zamieszczenie formularza do zgłaszania przez zainteresowane podmioty propozycji do w/w dokumentu;
- 2) sporządzenie zestawienia zgłoszonych propozycji oraz ich zaopiniowanie przez komórki organizacyjne Urzędu, jednostki organizacyjne Województwa oraz prawnika;
- 3) przygotowanie projektu Programu przez Wydział Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi we współpracy z zespołem;
- 4) podjęcie przez Zarząd uchwały w sprawie przyjęcia i konsultacji projektu Programu;
- 5) przeprowadzenie konsultacji projektu Programu zgodnie z uchwałą nr IX/134/11 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 20 kwietnia 2011 r. w sprawie sposobu konsultowania projektów prawa miejscowego dotyczących działalności pożytku publicznego i wolontariatu;
- 6) sporządzenie przez Wydział Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi zestawienia uwag zgłoszonych w ramach konsultacji, ich analiza przez komórki organizacyjne Urzędu, jednostki organizacyjne Województwa i prawnika oraz rozpatrzenie przez Zarząd;
- 7) przyjęcie przez Zarząd projektu Programu i skierowanie go pod obrady Sejmiku Województwa Dolnośląskiego wraz z zestawieniem propozycji i uwag zgłoszonych przez organizacje pozarządowe podczas prac nad Programem oraz opinią DRDPP;
- 8) podjęcie przez Sejmik Województwa Dolnośląskiego uchwały przyjmującej Program;
- 9) opublikowanie na stronie internetowej Urzędu uchwały przyjmującej Program oraz sprawozdania z przebiegu i wyników konsultacji.

Rozdział 11

Tryb powoływania i zasady działania komisji konkursowych

§ 16. 1. Zarząd w związku z ogłoszonym konkursem, w drodze uchwały, powołuje komisję konkursową.

2. W skład komisji konkursowej wchodzi:

- 1) osoby reprezentujące Zarząd;

- 2) osoby wskazane przez podmioty Programu wyłonione wg następującej zasady – uwzględniając rodzaj zadań ogłoszonych konkursem, Zarząd powołuje do komisji osoby wskazane przez podmioty Programu z bazy kandydatów na członków komisji, która prowadzona jest przez Wydział Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi,
3. Nabór do bazy kandydatów na członków komisji konkursowej prowadzony jest w sposób ciągły, w oparciu o kryteria i zasady ustalone przez Zarząd, które podawane są do publicznej wiadomości.
4. W skład komisji nie będą powoływane osoby wskazane przez podmioty Programu, które ubiegają się w danym postępowaniu konkursowym o środki z budżetu Województwa lub PFRON oraz pozostający z oferentami w takich relacjach, które mogłyby wywołać podejrzenie o stronnicość lub interesowność.
5. Zarząd powołując komisję wskazuje jej przewodniczącego i wiceprzewodniczącego.
6. W posiedzeniach komisji mogą uczestniczyć, z głosem doradczym, osoby posiadające specjalistyczną wiedzę w dziedzinie obejmującej zakres zadań publicznych, których konkurs dotyczy, w tym przedstawiciele DRDPP. Osoby te mogą zostać zaproszone przez Zarząd lub Przewodniczącego komisji konkursowej.

§ 17. Zasady działania komisji konkursowych powoływanych do opiniowania ofert w otwartych konkursach ofert:

- 1) komisja pracuje w składzie osobowym powołanym uchwałą Zarządu;
- 2) posiedzenia komisji konkursowej zwołuje oraz jej pracami kieruje przewodniczący komisji, a w przypadku jego nieobecności – wiceprzewodniczący komisji;
- 3) posiedzenia komisji są ważne, gdy uczestniczy w nich co najmniej połowa jej składu;
- 4) komisja może obradować bez udziału osoby wskazanej przez podmioty Programu z bazy kandydatów na członków komisji, jeżeli występuje jeden z warunków określonych w art. 15 pkt 2da ustawy.
- 5) za udział w posiedzeniach komisji jej członkom nie przysługuje wynagrodzenie i zwrot kosztów podróży;
- 6) każdy członek komisji przed rozpoczęciem jej działalności zobowiązany jest do złożenia pisemnego oświadczenia o bezstronności. W przypadku nie podpisania oświadczenia decyzję o wykluczeniu członka komisji z jej prac podejmuje przewodniczący, a w przypadku jego nieobecności – wiceprzewodniczący komisji;
- 7) przedmiotem prac komisji jest ocena merytoryczna ofert kompletnych pod względem formalnym. Ocenę kompletności oraz zgodności z wymogami formalnymi dokonuje komórka organizacyjna Urzędu/jednostka organizacyjna Województwa odpowiedzialna za realizację konkursu;
- 8) z prac komisji sporządzany jest protokół, który podpisują wszyscy jej członkowie obecni na posiedzeniu;
- 9) komisja przygotowuje dla Zarządu listę ofert, którym rekomenduje udzielenie dotacji wraz z propozycją podziału środków finansowych;
- 10) ostatecznego wyboru najkorzystniejszych ofert wraz z decyzją o wysokości kwoty przyznanej dotacji dokonuje Zarząd;

- 11) obsługę administracyjno-techniczną komisji sprawuje komórka organizacyjna Urzędu/jednostka organizacyjna Województwa odpowiedzialna za realizację konkursu.

Rozdział 12

Sposób oceny realizacji Programu

§ 18. Ocena realizacji Programu dokonana będzie w oparciu o następujące wskaźniki:

- 1) liczbę ogłoszonych otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych;
- 2) liczbę otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych ogłoszonych na wniosek podmiotów Programu;
- 3) liczbę ofert złożonych przez podmioty Programu do otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych;
- 4) liczbę podmiotów Programu, które zwróciły się do Województwa o wsparcie lub powierzenie realizacji zadań publicznych z pominięciem otwartych konkursów ofert;
- 5) liczbę organizacji podejmujących po raz pierwszy realizację zadań publicznych w oparciu o dotacje;
- 6) liczbę umów podpisanych z podmiotami Programu, które otrzymały dofinansowanie z budżetu Województwa na realizację zadań publicznych;
- 7) liczbę umów wieloletnich podpisanych z podmiotami Programu, które otrzymały dofinansowanie z budżetu Województwa na realizację zadań publicznych;
- 8) wysokość środków finansowych przyznanych podmiotom Programu na realizację zadań publicznych w danym roku budżetowym;
- 9) liczbę wniosków złożonych przez mieszkańców województwa bezpośrednio lub za pośrednictwem podmiotów Programu o realizację zadań publicznych w ramach inicjatywy lokalnej;
- 10) liczbę inicjatyw realizowanych przez podmioty Programu objętych patronatem Marszałka Województwa Dolnośląskiego;
- 11) liczbę wspólnych zespołów o charakterze opiniodawczym i doradczym;
- 12) liczbę organizacji, które brały udział w pracach zespołów o charakterze opiniodawczym i doradczym;
- 13) liczbę spotkań z podmiotami Programu dotyczących konsultacji projektów aktów normatywnych w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych podmiotów;
- 14) liczbę przedsięwzięć organizowanych przez Urząd, w których uczestniczyli przedstawiciele podmiotów Programu;
- 15) liczbę warsztatów, szkoleń, konferencji zorganizowanych dla podmiotów Programu, mających na celu ich rozwój i profesjonalizację;
- 16) liczbę doradztw, konsultacji i porad udzielonych podmiotom Programu w Regionalnym Punkcie Konsultacyjno-Doradczym;
- 17) liczbę spotkań przedstawicieli Urzędu z podmiotami Programu dotyczących współpracy i realizacji Programu.